

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

De bruidschat Israels, of onderwys der Hebreeuwsche spraakkunst

Soesman, Eleasar

Amsterdam, 1741

Voorrede aan den Leezer.

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11855](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11855)

V O O R R E D E
A A N D E N
L E E Z E R!

HOOG-GEACHTE LEEZER!

DAt de Hebreewſche Taale de Moedertaalis, waar uit in gevolg van tyd de andere Taalen zyn voortgeſproten, meen ik, dat niet in twyffel behoorde getrokken te worden, als waar in het Gode bebaagd heeft, Adam en Eva aantefpreken. Om dit overtuigend aan te toonen, zo hebt gy uwe oogen maar te ſlaan op de eige naamen, die van het begin der waereld tot aan de Babiloniſche verwarring aan Menſchen en Plaatzten gegeven zyn; daar wy alhier eenige voorbeelden van bybrengen zullen, wordende die alle van Hebreewſche woorden afgeleid, en geenſins van andere Taalen.

De naam van den eerſten Menſch was אָדָם Adam, aſtammende van het woord אָדָם Adam, roodagtig zyn, waar van ook אֶרֶץ de oppervlakte der aarde, die zig roodagtig verthoont, wanneer zy van de Zon beſcheenen word. Dus dat het woord אָדָם Adam iemand betekend van roodagtige aarde gemaakt Gen. 2: 7. Zo gaf ook Adam zyne Vrouwe den naam van אִשָּׁה Iſcha Manninne, om dat zy uit den אִישׁ Menſch (Man) genomen is; gelyk ook in het Nederduiſch de naam van Manninne van de naam Man aſtamt. Dit vinden wy in de Heilige Schriftuur nader verklaart, wanneer men op Gen. 3: 20. leeft; voorts noemde Adam den naame zynes Wyfs חַוָּה Heva of Chavva, aſtammende van het woord חַיָּה CHAYA,
* *
of

V O O R R E D E

of חַיָּה Chava, betekende levendig zyn, gelyk 'er aldus vervolgt word, om dat zy eene moeder aller levendigen is: Voorts ziet men ook zulks in de Naamen van bunne nakomelingen; אִיִּם Caïn van KANAH verkregen; want zo word 'er gezegt, Ik hebbe eenen Man van den Heere verkregen Gen 4: 1. שֵׁט Seth stamt af van שָׂוֹחַ SCHOUT, stellen of zetten, gelyk 'er staat; want God heeft my een ander zaat gezet voor Habel. Gen. 4: 25. פִּלְגֵי Phaleg, komende van פָּלַג PILLEEG, verdeelen, aldus leest men; want in zyne dagen is de aarde verdeelt. Gen. 10: 25. נֹחַ Noah stamt af van נָחַם rusten, rust geven, verkwikken, vertroosten, zo staat 'er; deze zal ons troosten. Gen. 5: 29. Zo is het ook met de Naamen der plaatzen gelegen; want אֶדֶן Eden stamt van אָדָם ADAM af, dat zig vermaaken betekent. נֹדֵד NOD, aarde der ballingschap, om dat Caïn daar NOUD נֹדֵד balling of omdoolende in geweest is. בָּבֶל BABEL, verwarring, en wat diergelyke voorbeelden meer zyn, te lang om hier alle aantebaalen.

My is niet onbekend, dat zommige Geleerden de voorrang aan de Chaldeeuwſche Taale, als of dezelve veel ouder was, hebben gelieven te geeven; dog dat men hier in mistaft, blykt zonneklaar, dewyl men zeer verlegen zoude ſtaan, indien men alle de Naamwoorden van het Chaldeeuwſch wilde afleiden; waar omtrent wy ons, om kort te zyn, niet verder willen inlaten; kunnende den Onderzoekeren van beide talen genoegzaam blyken, dat aan de Chaldeeuwſche taal die merktekenen van Oudheid ontbreeken, die men in de Hebreeuwſche vind, als zynde dezelve de eenige Moeder-taal, daar alle de anderen taalen uit voortgeſprooten zyn; het welk men gemakelyk zoude konnen bewyzen, met aan te toonen de merkelyke overblyffels van de Hebreeuwſche Taale die in de anderen te vinden zyn. Ook is de Hebreeuwſche Taal geheel zuiver en eenvoudig, ontleenende geene woorden van andere Taalen, daar andere egter verſcheidene woorden ontleenen van deeze Moedertaal.

A A N D E N L E E Z E R.

Mogelyk zal men zeggen, dat het Hebreuws egter geenzins de taal is, die de eerste mensch in het Paradys heeft gesproken, dewyl de enerlye spraak in den toorn-bouw van Babel verward is geworden. Dog dit bewyft niets, dewyl het meer dan waarschylyk is, dat Sem nooit in dien Tooren-bouw gestemd heeft; zo is dan deeze Moedertaal by hem en zyne Nakomelingen, dat is by de Heilige Linie, alleen zuiver gebleven, zelfs in Egipten. Want dat de Aartsvaderen in Egipten woonende altoos de Hebreuwsche taal, zynde zeer verschillende van de Egiptische, gebruikt hebben, blykt, omdat Joseph, zig houdende als een Egiptenaar, door taalsmannen met zyne broederen sprak, maar niet, toen by zig zelven aan hen bekend maakte: ook leeft men in de Psalmen, dat als Israel in Egipten was, het aldaar eene vreemde taal heeft gehoord. Voorts blykt dit uit de naam die aan Moses gegeven wierd, zynde מֹשֶׁה het welk in het Egiptisch uittrekken betekent, volgens Exod. II: 10, ende zy noemde zynen naame מֹשֶׁה Moses, zeggende, want ik hebbe hem uit het water getogen.

Dat deeze Taal vervolgens de eerste en oudste van alle Taalen is, kan men uit derzelver zuiverheid, kracht, en sierlykheid genoeg afneemen; want zy heeft geene vermenging van vreemde woorden, nog leidbare woorden uit de wortel-woorden van andere Taalen af, maar alle, ten minsten de meeste haarer werkwoorden, bestaan uit drie letters, zynde een volmaakt getal, en hebbende eene voorname betekenis, van welke alle de anderen aardig worden afgeleid. Boven dien drukt deeze Taal de zaaken zo welvoegelyk, en met de natuur daar van overeenstemmende uit, dat geene andere Taal daar by kan vergeleken worden; ook geeft ze door de verscheidene buigingen der werkwoorden de verscheidene betekenissen zo kort te kennen, dat ze alle anderen daar in verre overtreft, als hebbende veel meer woord-greepen dan de Hebreuwsche.

Eindelyk heeft ze eene sierlykheid die haar alleen eigen is, en in

V O O R R E D E

geene andere Taal kan overgebracht worden; waarom Lutherus zeer wel zegt: De Hebreewfsche Profeeten te doen fpreeken in het Duitsch, of in eene andere Taal, is zo veel, als of men den Nachtegaal zyn zoet gezang deedt verlaaten, en dwong als den Koekeek te roepen.

Uit het gezegde blykt dan klaar, dat deeze Taal van de Scheping af met Adam gebooren is geweest, zynde zonder verbastering gebleeven tot op de Babilonische wegvoeringe; en als nog zuiver in Gods Woord overgebleeven, gelyk het zelve aan ons door Esdras is ter hand gesteld; en het geen men daar in niet vind, is verlooren. Dat het volk nu na de wederkeering uit de Babilonische gevangenis het zuiver Hebreewws ontwend was, blykt uit Nehem. VIII. alwaar men leeft, dat Esdras en Nehemias de Wet voorlezende, te weeten in't Hebreewws, dezelve verklaarden (namelyk in de taal, dien het volk doen gewoonlyk sprak, zynde wel Hebreewwfsch, maar zeer door het Chaldeeuwfsch verbastert,) op dat het gemeene volk die zoude verstaan, dewyl den Text zuiver Hebreewws was, gelyk dezelve nog is, zodanig als die niet alleen door Adam, maar ook door Sem en alle zyne Nakomelingen, tot op het wegvoeren van de Joden na Babel gesproken is; hebbende het God bebaagd, zyne Wetten en Inzettingen daar in aan zynen getrouwen Knecht Moses bekend te maaken, en de gezichten en openbaaringen zynere Propheten daar in te doen beschryven. Aldus zegt de Hoog-Geleerde Hoog-Leeraar Johannes Leusden, in de Voorrede van zyn voortreffelyk Woordenboek, gedrukt tot Utrecht Anno 1668, by Kornelis Coesveld: Deeze is de eerste Taal, die in de waereld geweest is; deeze is van GOD met Adam geschapen, GOD heeft met deeze Taal Adam en de Heilige mannen, omtrent zeventien honderd Jaaren lang, alleen aangesproken; want daar was geene andere Taal; en deeze Taal was zo lang alleen (Gen. XI: 1.), tot dat Noachs Nakomelingen, den Toren van Babel bouwden.

Voorts

Voorts dat deeze taal de gewoone taal der Jooden is geweest tot aan de Babilonifche wegvoeringe, is duidelyk te zien by Jesaias 36: 11. Doe zeiden Eliakim en Sebna ende Joasch tot Rabsake, spreekt dog tot uwe knechten op Syrifch, want wy verftaan het wel; ende en spreekt niet met ons op Joodsch voor de ooren des volks, dat op den muur is: en door dit Joodsch word de Hebreewfche taale verftaan: Ook blykt het, dat het volk, uit de Babilonifche gevangenis wederkeerende, het Hebreewfch voor een groot gedeelte ontwent was, uit Nebem. 13: 24. Ende hare Kinderen fpraken half Asdodifch, ende zy en konden geen Joodsch, dat is Hebreewfch, fpreken: Dog dat de Propheten altoos tot de Jooden in't Hebreewfch fpraken, maar hunne taal veranderden, als zy hunne woorden tot de Heidenen wenden, zien wy uit Jerem. 10. alwaar vs. 10. tot de Joden in het Hebreewfch gefproken word: Maar de Heere Godt is waarheid, hy is de levendige Godt, ende een eeuwig Koning: van zyne verbolgentheid beeft de aarde, ende de Heidenen en kunnen zyne gramschap niet verdragen. Hier op word'er gezegt, by wyze van eene inlaffing en fpraakwending tot de Heidenen in't Chaldeeufch, in het 11 vs. Aldus zult gy lieden tot hen zeggen; de goden, die den Hemel en de Aarde niet gemaakt en hebben, zullen vergaan van der aarde, ende van onder dezen Hemel. Waar op de Propheet voortgaat de Jooden in het Hebreewfch aan te fpreken, in het 12 vs. en vervolgens.

Het gefelde aldus betoogd hebbende, zo laat ons ook iets van de groote nuttigheid deezer taale zeggen. De nuttigheid van de Hebreewfche Taale is zo groot, dat iemandt, die dezelve niet verftaat, van de kracht der Godfpraken geen volkomen kennis kan verkrygen, zynde gelyk het gemeene volk, dat geene toegang tot de Heiligdommen had; maar die deeze grondtaale verftaan, zyn gelyk de Priesters, die tot alle de vertrekken daar van mogten na-

V O O R R E D E

deren, om die naauwkeurig te beschouwen. Zynde vervolgens deeze Taal niet alleen noodig, om de verscheide lezingen te onderzoeken, maar ook om dat men daar in zomtyds woorden vind, die meer als eene betekenis schynen toe te laten, en het welk de Vertaaler in eene enkele zin heeft moeten overbrengen: Dit zien wy duidelyk by Jerem. 1: 11. daar God aan Jeremias vraagt; Wat ziet gy Jeremia? waar op de Propheet antwoord: Ik zie אֲמַנְדְּלוּעַ eene amandelroede; daar de Heere op zeide: Gy hebt wel gezien; want ik zal wakker (of waakzaam) zyn over myn woort, om dat te doen vs. 12. Nu zoude men met recht mogen vraagen, wat overeenkomst heeft dit gezicht van eene Amandelroede met het waakzaam zyn van den Heere om dat te doen? Te meer, dewyl'er eene overeenkomst tusschen beiden behoort te zyn, dewyl Godt zegt, Gy hebt wel gezien: dog deze zwaarigheid verdwynt, als men aanmerkt, dat'er eene fraye eensluidentheid is tusschen het woord אֲמַנְדְּלוּעַ Amandelroede, en אֲמַנְדְּלוּעַ 't geen Waakzaamheit beteekent. Boven dien is de kennis van deeze Taale noodig, dewyl een woord in de Grond-text zomtyds maar eene bepaalde beteekenis heeft, het geen de Overzetter dikwyls dubbelzinnig vertaalt; en zommige woorden worden duister overgezet, welkers betekenis klaar in de Grond-taale is; en wat diergelyke aanmerkingen meer zyn, te lang om alhier op te haalen of te betoogen. Blykende uit het gezegde genoegzaam, dat het onmogelyk is, om de Wet en de Propheeten, en dus de Grond-text, in alle haar kracht, sierlykheid, en nadruk, in eene andere Taal overtebrengen. Dit hebben wy reets uit de woorden van Lutherus gezien, gelyk by daarom ook gewoon was te zeggen, dat hy zyn kleine kennis van de Hebreeuwse Taale, met alle de schatten der gantsche waereld niet wilde verwisselen. En dit heeft niet alleen by, maar hebben ook de Geleerdste mannen onder alle de Volkeren en Natien altoos getuigt: En om wederom met Lutherus te beginnen: Aldus zegt by in de Voorrede van zyne vertaaling van JESUS SIRACH, by Hans Wal-

A A N D E N L E E Z E R.

Walthar tot Maagdenburg gedrukt Ao. 1545. Wenthe wath in der Ebreifchen sprake gefchrieben is, dat lud fo wol nicht, wen man yet in eine ander sprake bringet, nicht alleine dit myn Book, sonder ook des Gefettes des Propheten, und ander Boken meer, luden gantz veel anders, wen se in erer sprake geredet werden. *Hier by voegen wy het getuigenis van den beroemden Hoog-Leeraar Sixtinus Amama, in de voortreffelyke Voorrede van zyne Hebreeuwſche Taalkunst, gedrukt tot Amsterdam by Hendrik Laurens Ao. 1627. alwaar die Hoog-Geleerde Man zegt:* Nu is by alle verſtandigen bekend, dat 'er tot nog toe geene overzetting geweest is, die in alles met deeze oorspronkelyke Text overeenkomt; daar zal nooit eene overzettinge gevonden worden, welke die nadruk, majesteit, en diepzinnigheid uitdrukken zal, dien God de Heere den oorspronkelyken Text ingedrukt heeft: *En wat verder zegt die zelve Geleerde Schryver:* De kennisse der naamen is eene ingang tot de kennis der dingen, indien de namen met oordeel en wysheid gegeeven zyn: Nu is het buiten alle twyffel, dat de naamen en woorden der Hebreeuwſche Taale even den zelve Aucteur hebben welke de dingen zelf geschapen heeft, te weten den Allerwyſten God. *Eindelyk voegen wy hier by de woorden van den zeer Geleerden Heere Everhardus van der Hooght, die zyne Nederduitsche Leerlingen in zyne Voorrede voor zyne Deur der Heilige Taale, gedrukt tot Amsterdam voor Joachimus van der Hooght Ao. 1686. aldus aanspreekt:* De Coleuren worden het best door eigene oogen gekend; het water is zoeter in de Fonteine als in de Rivier, en Gods woorden zyn 't zoetst in haaren eerste oorsprong; die hier door een anders oogen of bril ziet, verklaard meer des Overzetters, als Gods woord. *Wie kan, na zo veele betoogingen en getuigenissen, nog onkundig zyn, van de overgroote nuttigheid der kennisse van de Hebreeuwſche*
Grond-

V O O R R E D E

Grondtaal; als die volstrekt noodzakelyk is, om de woorden Gods wel te verstaan, en daar ieder mensch op het hoogst aan gelegen legt, zynde verplicht om alle vlyt daar toe aantewenden, om eindelijk eens met ons te kunnen zeggen: „ *Wy* proeven geene zoeter „ *Honing*, dan die de *Richter Israels* uit zyne ver slaagen *LEEUW* „ ons mede deelt om zyne Raadzels te treffen; geene aangename „ *spyze*, dan eene *ROLLE*, zo als die van den Heere ons in den „ mond gegeven is; en geen verquikkender drank, dan het water „ uit die *FONTEINE* des Heils.

Om U dan, en wel voornamentlyk den *Nederduitschen Lezer*, deeze groote voordeelen deelachtig te maaken, heb ik dit breedvoerig en kort *Onderwys* van de *Hebreeuwfche Moeder - Taal*, en het daar by gevoegde *Woordenboek*, met eene ongelooffelyke arbeid vervaardigt, (hebbende eenige myner *Vrienden*, dewyl ik niet genoeg in de *Nederduitsche* spellinge ervaren was, my gunstryk met hunne hulpe gelieven bytestaan, waar voor ik die Heeren bertelyk dank zegge, en myn verplichting alhier betuig, gelyk ik ook met het grootste recht op dezelve als myne *Hoog-Geachte Leerlingen* mag roemen.) Hopende voorts, dat ook anderen, indien zy maar de moeite willen neemen, wel scherp op den zin van onzen *Text* te letten, de vruchten van onzen arbeid veelvuldig plukken mogen; gelyk reeds eenige van myne *Leerlingen*, deeze *Heilige Taale* beginnende te leeren, in de vierde lesse van twee uren, dezelve begonnen te leezen, en eenigermaaten te verstaan, en in acht weken, reets geheele *Capittelen* wisten te vertaalen, gelyk ook een derzelver binnen negen maanden zo verre gevordert is, dat hy dezelve als zyne eige *Moeder-Taal* spreekt, en een *Hebreeuwfchen Text* voor zig hebbende, die in het *Nederduitsch*, en wederom den *Nederduitschen Text* in het *Hebreeuwfch* leest; en wat vruchten hy daar van geniet, is den bezitter genoeg bekend.

Op dat nu deeze wetenschap, die beter is dan zilver, tot Uw.
Ed.

A A N D E N L E E Z E R.

Ed. mag inkeeren, en aan Uwe ziele lieffelyk zyn, zo zal ik myne Leezere de deze onderrigtingen mede deelen. Eerst is het best, dat men dit geheele Werk van den beginne tot den einde toe eens doorloopt, zonder nog iets te willen begrypen, om daar door een denkbeeld van het geheele gebouw en deszelfs vertrekken te verkrygen; en daar na moet Gy wederom naa het begin te rugge keeren, leerende alle uren maar eene Letter by zyn naam en figuur kennen, gelyk die Pag. 2. worden voorgesteld: In twee of meer dagen de kennis der Letteren volkomen machtig geworden zynde, en ook niet eerder, zo moogt gy voortgaan tot de Vocaalen, die men Pag. 6. ontmoet, leerende wederom alle uren maar een volmaakt by zyn naam en figuur kennen. Wanneer Gy nu in drie of vier dagen dus verre gevordert zyt, zo zoekt naa de Dagesch, zynde een slip binnen in de letter, die dezelve letter zomtyds in het leezen doet verdubbelen, zynde te vinden op Pag. 13. Dit alles wetende, zo moet gy op Pag. 19. tot het leezen overgaan; dog men moet wel aanmerken, dat men van de rechterhand naa de linkerhand het Hebreewsch leest, en niet van de linker naa de rechterhand, gelyk het Nederduitsch en andere Taalen; dit moet men als stamelende beginnen, om zig aldus te oeffenen, tot dat men wat in het leezen gevordert is, het welk men in veertien dagen kan machtig worden. Wanneer men dus verre gevordert is, zo bevind men zig in staat, om ons Onderwys over alle de Hoofdstukken, zonder iemands bystand, duidelyk en klaar te kunnen begrypen; ten dien einde hebben wy onze Regelen en voorbeelden veel omstandiger beschreven, als ooit iemandt voor my gedaan heeft; ook heb ik meerendeels met oplossingen dezelve ondersteunt, en hier en daar het zelve wederom herbaalt, en op een andere manier voorgesteld, om U deze Heilige Taal zo veel het mogelyk is al leerende in te drukken. Wanneer men nu volkomen leeskundig geworden is, zo moet men ieder Hoofdstuk, in zyn geheel, en alle deszelfs omstandigheden, wat

V O O R R E D E

wat het behelst, dieper in zien, beginnende wederom van vooren af aan, in deeze ordre:

EERSTE EN VOLGENDE HOOFD- STUKKEN.

1. Van de 22 Letteren ofte Teekenen, waar door den Alwyzen God zyn eeuwig Testament aan ons heeft bekend gemaakt, om derzelver Figuurlyke verandering en natuurkundige verdeeling in vyf byzondere Classen te leeren verstaan, ziet Pag. 1 tot 5.

2. Van de 14 Vocaalen of Klankgeevens, die een spreekend geluid aan de Letteren geeven; als meede waar, hoe, en wanneer, ziet Pag. 6 tot 13. *Schevah, pag. 7.*

3. Van de Dagesch, die als een licht in de letter, ons den zin en de verborgentheid, in het woord gelegen, openbaart, ziet Pag. 13 tot 20.

4. Van de 11 Dienstbaare letteren, die ieder op zig zelve, een geheel Duitsch woord, het zy de Perzoon, de Tyd, of het Getal, &c. uitdrukken, ziet Pag. 20 tot 35.

5. Van de Aanhangezelen, die van achter de Geslachten en Perzoonen aanwyzen, ziet Pag. 36. tot 39.

6. Van de Voortzetselen, die van vooren, door een enkele letter, een geheel Nederduitsch woord uitdrukken van verscheide bedieningen, ziet Pag. 40 en 41.

7. Van de Achterzetselen, die van achter, insgelyks door een enkele letter, een geheel Nederduitsch woord, het zy de Perzoon, het Geslacht, of de Tyd verbeelden, ziet Pag. 42.

8. Van de Wortel- of Grondwoorden, die doorgaans voor, midden, of achter, bezet zyn met een of meerder dienstbaare letteren, om het woord zyne rechte kracht te doen geeven, ziet derzelver natuur en aart Pag. 43 tot 49.

9. Om

A A N D E N L E E Z O E R.

9. Om de Grondwoorden te vinden moeten wy het woord zuiveren van zyne Dienstbaare letteren, en als dan legt de *Wortel* bloot, en de overige letteren geeven ons de rechte zinen smaak van het woord, ziet Pag. 50 tot 57.

Tot hier toe ons Onderwys wel begrepen hebbende, moet men den Hebreuwfchen Bybel voor zig leggen, beginnende met behulp van het *WOORDENBOEK*, dat hier achter by gevoegd is, dezelve te vertaalen. Terwyl men overgaat tot

10. 11. 12. 13. en 14. Van de Gevallen in een Werkwoord, die ons aanwyzen de *Tyd*, de *Perzoon*, het *Getal*, het *Gebouw*, en het *Onderwys*, waar door wy niets verkeert, maar alles recht naar zynen eisch, leeren verstaan, van Pag. 57 tot 70.

15. Van de Onderscheidene Benaamingen der Werkwoorden, verdeeldt in 22 Classen, waar in alle *Werkwoorden* van den geheelen *Text* vervangen leggen, die ons leeren ieder *Werkwoord* naar zyn *Classicale Naamgenoot* te doen conjugeeeren of vervoegen, door alle *Tyden*, *Perzoonen*, *Geflagten*, *Getallen*, en *Gebouwen*, ziet Pag. 71 tot 114.

16. Van het Onderwys in een Werkwoord, of het zelve een uitgaand of byblyvend werk is, ziet Pag. 115. tot 117.

17. Van de Redengeevers, die alle *Naam- en Werkwoorden* aan elkander voegen, ziet Pag. 117 tot 122.

18. Van de *Naamwoorden*, waar by men een zaak noemt, in negen byzondere eigenschappen verdeelt, ziet Pag. 123 tot 127.

19. Van de Letteren *והאמתי* *Veheemanti*, die een *Werkwoord* tot een *Naamwoord* maaken, ziet Pag. 128 tot 129.

20, 21. Van de *Getallen*, die zeer veranderlyk zyn in hunne *Geflachten*, ziet Pag. 129 tot 136.

22. Van de *Constructie*, of het *Verband*, 't geen ons leert door de *Genitivus* *ו*, of *Ablativus* *ב*, als anderzints, de woorden aan elkander te verbinden, ziet Pag. 137. tot 140.

V O O R R E D E

23, 24, 25. *Van de Veranderinge der Vocaalen, om de Aanhangzelen, Pag. 136. de Constructie, Pag. 137. het Vrouwelyk geslacht, Pag. 140. en het Meervoudige, Pag. 145 tot 151.*

*de Makkeph,
(allakkeph),
pag. 153.*

26, 27. *Van de Accenten, die 26 in getal zyn, hunne Naamen, Werkingen, Order, Kracht, en Standplaats, ziet Pag. 152 tot 166.*

28. *Van de Verleggende Achterwaards, die ons leeren den Accent van de eene plaats op een ander te verleggen, ziet Pag. 167. en 168.*

29. *Van de (1) Meteg, wat dezelve doet, en waar zig die ver- toont, ziet Pag. 169.*

30. *Van de Practyk, die ons leert, de natuur en aart der He- breeuwfche Taal van hare ons toefchynende ongeregeltheden te zuiveren, ziet Pag. 171. tot 174.*

Dit zyn de 30 Hoofdstukken, die U in deze onze Bruidfchat worden medegedeelt, met twee bygevoegde Woordenboeken, ver- vult met alle de H. Woorden, in den Text vervat, waar door gy Uw zelven kunt opleiden, om in de Heilige en Goddelyke Taal, met Moses den eerften Schryver, en andere Heilige Mannen, Propheeten, Priesteren, en Koningen, gemeenzaam en eensgezint te kunnen fpreken, over hun aan u nagelatene en onze onderlinge Bruidfchat, van het aan hun reets voltrokken, en ons nog aanftaan- de eeuwig Huwelyk; dingen die beeter zyn dan goud, edeler dan alle andere bezittingen, ja beeter dan het leeven: Daarom is myn wensch, dat de alleen wyze God onzen honger en dorft wil vermeer- deren, op dat wy niet door laft, maar uit luft, onze monden en ingewanden mogen vervullen met de Rolle des Heeren, waar in befchreven is de

BRUIDSCHAT ISRAELS.

CORNE-